

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

messan Hamilton, insörd ifrån Råda til Hattikonsta hwiolorummet; begragne äro Handels-
Ernmen, Herr Johan Fried. Sponsetzer, Mada-
ifra Regina Swenson, och 1 barn.

Rundgörelser.

En ljus-stege, hörande til Gustavi Dom-fyr-
ka, är författ, eller utlånt, åtminstone förkommen.
Den som taget, eller olofligen qwarhåller, men-
blen, bör weta, at man klifwer mindre up än
ner, med sådana steg.

Ellofte dragningen af Hospitals lotteriet för
nästkommande Torsdag, eller den 26 dennes; nå-
gra få lotter äro qwar, som kunna hos Herr Elie-
ser Wagge erhållas, emot betalning.

På store landsvägen imellan Allingsås och
Skara, är et silfwer-byrsåskur uphittat et stycke
från Allingsås Stad. Ägaren kan få uret igen
uti Ågutstråps Prästegård, om han förut beskri-
wer det samma.

För rätte ägaren är förkommen en liten hund,
af Spanska slaget, hwit til färgen med gulbruna
öron, och fläckar på ryggen af samma färg. Eho
som tåckes lemna någon underrättelse om kråket,
gifwe det til kånna, där denna weckolistan tryckes,
då ägaren lofwar at förskylla beswäret.

Hos Handelsmannen, Herr Joh. A. Lamberg,
är til salu, jämte annat, extra god, fin, malen senap
på bonteiller, af den godhet och styrka, at man ej
behöfwer gripa til särdeles mycket; desutan utom-
ordenteligen goda bruneller, och godt hvetemjöl i-
från Wasbo, sticket från en god wån. tispundet ko-
star 9 Mark S:mt.

Göteborgska Magasinet.

Lördagen, den 28 November 1761.

Witterlekar. *

Bort, töken, regn och mörka dar!
Kom nordanwind, at genombryta
De moln, som öfwer jordens yta,
En tid gjort solen mindre klar!
Låt månen med sit sten så präla,
Där han bland tåcka stjernor går;
När själen glada ämnen får,
Bör ej naturen ångslan måla.

Bort, ryge om et blodigt frig,
Om nederlag, om brutne wallar!
Dit ljud för hårdt i örat skallar;
Tag bet med detta bulket tig!

B b b

Berätt.

* Desse tankar utrades den 17 dennes, då Handelsman-
nen, Herr Johan And. Lamberg, här i Staden firas
de en närrörande högtid.

Berätta heldre dit du himner,
 Hwad twänne Hjertan just i dag,
 Igenom säll förenings-lag,
 Det ena hos det andra vinner!

Wär Biskop hand och hierta ger,
 Och får en dyllik skänk tillbaka.
 Uti en from och dygdig maka
 Han sig fullkomligt lyktlig ser.
 Han stor bland hela Rikets lärde
 Uppfyller wäl sit dryga mått;
 Och Bruden har af Himlen fått
 Uti sit kön et sällsynt wärde.

Förlåt det felet, Läckra Par,
 Att jag ej kan Er wärdigt nämna;
 En förmån, som jag nödgas lämna
 Att den, som bättre penne har.
 Jag säger blott, at uti Eder,
 Til wär förundran och wär frögd,
 Har Himlen, utaf kärlek bögd,
 Lagt stora egenheter neder.

Beware Herren Eder fot!
 Er lefnad ware lång och säll!
 Och när det sista steget galler;
 Då tage Himlen Er emot!
 Gack, rykte, at wär frögd förkunna;
 Men wet din dyra Skyldighet,
 Att agg och afund til förtret,
 Öf en beständig glädje unna.

Ohrwall.

Påmin

Påminnelser wid underwifnings-wer-
 ket, och Barna upfostran.

Det är utom all twist, at underwifning och en
 god upfostran äro et rikswärdande ämne: et äm-
 ne, som med skäl kan sägas lägga grunden til et
 rikes wälfärd: et ämne, som södrar all möjlig
 åtgärd och omhugsan, om det skäl bringas til en
 lyckelig verkställighet.

Att genom lärdom förwärfwa sig andras up-
 märksamhet, därtill kräfwes en oförtruten flit; eme-
 dan de uplystares smak är blifwen så mycket läkra-
 re, som den är nästan förnögd och måttad af nyt-
 tiga och märkwärdiga påfund, och wär tid tyckes
 nu mera ej smaka något medelmåttigt. Ännu
 swårare och ädlare är likwäl det arbetet, som har
 en människas upfostran til sit föremål; det är, at
 böga hannes hjerta til Gudsfrugtan, råtrådighet,
 barmhärtighet, flit, måttelighet, och alla goda
 gerningar.

Det är nödwändigt, at först urffilja de spåda
 snillens art, om de skola styras och handledas på
 det bästa sättet. En försigtig landtman utröner
 noga jordmänen, innan den besås. All åker är ej tje-
 lig för all jäd; likfå äro spåda hjertan mer och
 mindre salne för dygd: en hemlighet, hwarom wi
 swärligen gifwe något besked.

Det är då oundärligt at känna barnens art och
 naturliga lynne. Om någon häftig böggelse til
 godt ytrar sig, så böra sådane sater inblåsas, som

Bbb 2

i anse

i anseende til deras naturliga lystnad, synas taga första och djupaste rötter: när desse äro skadgade, och hafwa taget besittning af hjertat, så bör det beredas, och taga mot frö til andra dygder. Åter, när en besynnerlig böghelse til något ondt upptäcket, så böra sådana undervisningar och sätser implantas, som kunna bäst ändra den onda begärelsen, på det naturen, som är nu spåd och böghelig, måtte kunna bringas til det som är godt. Ingen tror, hwad underliga förändringar ske, när försigtighet och tålmod håller uti ledbandet.

Härigenom ledas barnen til deras skyldighet på et angenämare wis; fölgagteligen går werket med nöge. Men, när naturen tvingas, upkommer förtwiflan; som bringar människjan utom både hopp och fruktan. Frihet, frihet är en sol, som uplyfwar och främjar alt hwad egenkap heter i människjan. Hwar dödelig har någon besynnerlig förmån; men om den ej låmpas med försigtighet til nyttiga ändamål, så kunna stora olägenheter där af upkomma.

Somlige läromästare hafwa all möda osparad, at inprägla ogrundade sätser i barna-sinnen, efter egna falska begrep: andre implanta nog wilkorliga kundskap, i ställe för at upöfwa dem uti sunda och rena tankesätt, eller at utleta sådana sanningar, som lända til en fört och almån sällhet. Jag nekaf icke, at ju desse beropa sig på försarenheten, och i sina system inflåta de rön, som flitige naturforskare uplått och samlat. Doch är grunden ge-

menligen sabelagtig, och anse de ofta för redan ut-

menligen sabelagtig, och anse de ofta för redan utrönt, hwaruti likwål oändeligen mycket återstår. Och i sanning är ingen ting almännare, än at höra med hwad föragt en del okunnige människjor wilja klandra sådanes göromål, som hafwa tusende gånger mera kundskap än de. Detta anser jag som en sjukdom i samsundet, en sjukdom som ofta brister ut i de ångsligaste symptomer, då de, likafom i yrsta, wilja uplösa alla frågor, förklara alla hemligheter, och tro sig wara medelpuncten af all wetenskap.

Kundskap och försarenhet räcka hwarandra hjälpsama händer: kundskap bereder och upmuntrar til försarenhet, och denna är säkraste medlet, at fulkomna någon wetenskap. Speculation ensam är ganska otillräckelig, i jämförelse mot försarenhet.

Kundskap, som fullbordas genom praxis, är så mycket tillagtig från den förenämnda, som wetenskapen at göra en ting är förträffeligare, än beskrifningen, huru det samnta bör göras. Ty människjan kan lätteligen mistaga sig på reglor; men jämn öfning och försarenhet bedrager ingen.

Det är en gammal och ganska god regel: maxima debetur ptero reverentia; det är, man är skyldig sina barn en särdeles wördnad. Mycket kan tilbördigen göras, som likwål ej är försigtigt at göra i hwar och ens åsyn.

Barnen begripa ej rätta skildnaden mellan ondt och godt; om wi uti annars anständiga ord eller geningar stride til någon ytterlighet, så löpe wi fara, at wisa dem wägen til någon oanständighet. Barn äro

Ej wande wid at taga wara på sina steg, därföre böra de ej tillåtas, at leka wid et wattufall, o. s. w. För at hålla den oförsigtige ungdomen, så wida görligt är, från laster, borde alla ord och gerningar ouphörligen utrotas med alfwarsamhet, och intet ses eller höras, som kunde bringa dem at tänka på odygder. Men som medlet ej kan erhållas, så är ock en sådan dygd ej mycket at lita på, fölgagteligen ändamålet af liten betydelse.

Skaparen har wisligen implantat hos oss en besynnerlig häg, at uppenbara för andre, hwad wi were. Detta stedd ej af en händelse: nej ändamålet war högt, och lyder så: kundskapen borde icke stadna hos en allena, utan ljus och insigter spridas til hela slägtet. Med undervisnings-werket wore alt för illa bestält, om wi icke naturligen hade någe af andras förkofring, hwilke samlat sin kundskap utur vår mun. Huru oförswarligen handla då icke de lärare, som med sträng aga wilja lifa som så undervisning i ungdomen?

Men wid agan begås mer än et felfteg. Första försöket hos barnen borde wara, at låcka dem til deras skyldighet, och genom förnuftig upmuntran, belöning och beröm winna deras kärlek. Om detta gör ej tilfyllest, är det ändå säfångt, at bruka för sträng aga, som är ganska otjenlig för människliga naturen. Aga med försigtighet kan wara nyttig; men pißor äro ej gjorda för männi-
skor. Naturen kan drifwas af dem; men wil ledas med ljufligare tönar.

(Stutet härnäst.)

Hwad

Hwad Nytt i Staden?

Korta Stads-nyheter.

Göteborgske Wexelcoursen.

Onsdagen, den 25 November.

London	- -	72 $\frac{1}{2}$	- -	Dal. R:mt.
Amsterdam	-	68	wanlig usö	M:t R:mt.
Hamburg	-	-	-	M:t R:mt.

Ankomne äro Skepparne Peter Wakan ifrån Amsterdam med litet packhus-gods, Niens Niens ifrån dito med mursten, takpannor och tunneband, J. P. Wiridelius ifrån London med packhus-gods, Simon Jönsson ifrån Lieth med bly, Börge Isberg ifrån St. Sebastian med barlast, Ude Janson Meyer ifrån Köpenhamn med dito, Alexander Brovn ifrån Bamff med stenkol, And. Stare ifrån London med packhus-gods, A. Hammarin ifrån Crofwik med salt, Ocke Jurnans ifrån Amsterdam med takpannor, Christian Damberg ifrån Lieth med stenkol, Börge Dahlbom ifrån Hamburg med packhus-gods, Jöns B. Holst ifrån London med Barlast, Olof Nilsson ifrån Hull med mursten och takpannor, Nappe Hanesleain ifrån Amsterdam med dito, Jacob Paulin ifrån Hull

Bbb 4

Hull med mursten, och takpannor, Jolin Jack ifrån Liet med barlast, William Allau ifrån Bruntisland med potatoes, Jacob Horn ifrån Amsterdam med packhus-gods, Martin Friedrich Karsten ifrån leverpol med salt och litet packhus-gods, Carl Trolle ifrån York med snör, och Jöns Swensson ifrån Bilbau med barlast.

Utgångne äro Skepparne Anders Köning til Bremen med fill, Zyse Kienks til Hamburg med dito, Dlaus Kloth til Lissabon, Claes Claesfen til Amsterdam, Siebolt Depfen til Hartlingen med Ostindiska waror.

Helstingör. Den 10 November gingo härigenom, Anders Lång ifrån Cetta och Mal til Stockholm med win, Hellje Dlofsen ifrån Kongelf til dito med fill, C. Ram ifrån Fredrichshald til Köpenhamn med bräder, Johan Hossfede ifrån Marstrand til Stockholm med fill, And. Appelberg och Hans J. Bogelson ifrån Hamburg til dito med salt och styck-gods, Petter Krest ifrån Amsterdam til Lübeck med styckegods, Hans Johanson ifrån Götcheborg til Nstad med fill. Den 11. Petter Sht ifrån Götcheborg til Calmar, och Jacob Reimer ifrån dito til Carlscrena med fill, Petter Hofgård ifrån Götcheborg til Malmo med barlast, Cornelis Westerström ifrån Cagliari til Norköping, Petter Hagman ifrån St. Ubes til Stockholm, och Daniel Wilde ifrån leverpol til dito med salt, Carl Swan ifrån Ieswerpol til Götcheborg med tunnor, Martin Bartels ifrån Stockholm til Dublin med järn, Capit. Carl G. Ekeberg ifrån Stockholm til Götcheborg, Jör. Busf

Busf ifrån dito til Medelhaswet med bräder, Joh. Sannan ifrån Stockholm, Erik Wickström och Nils Wastberg ifrån Jbidem til London med järn, Zacharias Hegenberg och Carl B. Wendeland ifrån dito til Medelhaswet och Lissabon, med tjära och järn. Den 13. Peter Wolin, Anders Bergh, Johan Jacob Racken och Anders Holm ifrån Lissabon, Ieswerpol, och Marstrand, til Carlscrena och Stockholm, alle med salt, Olof Arberg, Anders Ubbult och Lars Dalström ifrån Götcheborg til Gese, Carlscrena och Stockholm, med salt och fill, Niclas Grosban ifrån Marstrand til Norköping, Petter Calander Johansen ifrån Götcheborg til Stockholm, både med fill, Lars Sammelin ifrån Carlscrena til Åbo med salt, Johan Hoig ifrån Randers til Stralund med kött, Hans Engelb. Rundström ifrån Jbidem til Stralund med tunnor, Andreas Westberg ifrån Götcheborg til Gese med fill, Johan Peter Cardon ifrån Cagliari til Stockholm med salt. Den 14. Hans Engelb. Rundström ifrån Carlscrena til Götcheborg med tunnor. Den 16. Simon Iedin, och Jacob Glacken ifrån Stockholm til Bristol och Lissabon med järn, Ude Jansen Meyer ifrån Köpenhamn til Götcheborg med barlast. Den 18. Sioen Dahlgren ifrån Lübeck til Marstrand med bouteiller. Den 19. Hindrich Hollfretter, Jonas M. Berg och Johan Hindrich Götche ifrån Amsterdam til Lübeck, Carlshamm och Norköping med styck-gods, Nils Sundmark ifrån London, Nils Engström, Anders Holmström, Johan P. Wiberg och Johan Holm

Holm ifrån S. Ubes til Stockholm och Carlshamn med sakt. Den 20. Engelbrecht Norman, och Carl Nyman ifrån Bourdeaur och Görheborg, til Stockholm och Carlshamn med win och sill. Den 22. Anders Norberg ifrån London til Stockholm med styck-gods.

Små Kyrko-tidningar.

I Swenska Församlingen äro ifrån den 19 til den 26 dennes födde 3 Gosse- och 1 Flickbarn: Wigde Smårdfjaren Aron Holm och Jungfru Sara Maja Feigell: Döde Herr Gobert de Silents och Jungfru Catharina Smitt af feber, 1 Gossebarn af slag, och 1 Flickbarn af hosta.

I Kronhus-Församlingen födt 1 barn: wigde dragonen Bryngel Björn, och enkan Kerstin Dlofsdotter: döde 1 soldat af feber, och 2 barn af slag.

Min Herre,

Hwad annat som hörer til Hwitfeldska historien, har folket på sina ställen i Bohus-län detta tal sig emellan, huru som en fattig frälse-bonde kom en gång til Fru med följande klago-röst, nämligen: god Fru, jag har fått i år liten gröda och har många små barn at försörja, så at jag intet får at sälja til Patten i år af min gröda, utan får köpa mig säd, se därför til mig och kona mig för den förhögte Patten. Fru Hwitfeld svarade: min

min gutt, du skal lade din kone koka i år tun gröd och wålling, och icke sälle för mycket bröd uti wålling och mjölken, dricke waten och blande, samt leswe sparsamt; så kan du nog betale din skatt.

Den tiden detta skedde, kunde et hemman fås för 50 Daler Smt, som åter för 20 och mindre år tillbaka gall 500 Daler, men nu skulle wist galla 5 eller 6000 Daler. Saliga Fru war wäl gifmild at anslå all sin fasta egendom til en del af Gymnasii ungdomens underhåll, men nogråknad med bonden angående Patten och råntan. Det står ej fel, at hon ju, där hon leswat in til våra tider, påökt råntorne efterhand, och i samma mån, som hemmansprisen tillwuxet, helre än at profiten skulle enkom stadnat hos wederbörande råntegiswarne. Förblifwer m. m.

Öfwer ytterste Domen.

Europernas sunder,
Americas magt,
Med Africas under,
Och Asiens pragt,
In hwälfwa de öden,
Som Himlen befalt,
Tills Domen och döden
Gör ände på alt.

Sagor.

Et lejon från sin grätta,
I nästa flogen for,

Doch i sin wrede swor,
 At sluka minsta råtta
 Doch til at forska ut,
 Om bakhåll satte woro,
 Iwå sluge råfwar soro,
 Och bragte detta slut.

Fem store Tigrar ströfwa
 I Fogens mörksta wrå:
 Om du wil seger få,
 Din styrka får du pröfwa.
 Doch Kingras desse fem,
 Så råder du allena:
 Men om de sig företa,
 Så stupar du för dem.

Dito.

Trippe onder och förtretad,
 At hon blifwet esterletad,
 När hon hade ungar fått,
 At des foster blifwet dränkte,
 När hon bäst dem wårda tänkte,
 Jammar nästan utan mått.

Slug omsider ester Stadan,
 Hon til råttan går i ladan,
 Och ger hånne wånslaps kys.
 Denna hål på lönrum gnager,
 Dit wår Katta tilflygt tager,
 Med de små, hon astat nys.

Hon

Hon fördöfjer sig för alla:
 Fåfångt är at ock befalla
 Kasta byket uti skon.
 Ima Katter sällan finnas,
 Doch kan man om Trippe min
 Nöden alstrar nya rön.

Til Philis.

Philis, wil du wara wis,
 Agta dig för smuckermunnar:
 Skönhet har sit eget pris,
 Blygsamhet des prål förkunnar.
 Damon fly, fly honom wål:
 Söta ord och dyra eder
 Lura, Philis, på din heder.
 När han gratis är din träl?

Infall.

Hur kunde wål hända,
 At Afiens ser
 Så Skulle förblända
 Et öga som ser?
 Et öga, som wimlar,
 Och swingar sig op,
 Där tusende himlar
 Fulborda sit lopp.

B.

EPIGR.

EPIGR. LXXXI.

Muneris anne pudet sacri, quo fungitur,
Aulum?

Nam queritur Mystis vilius esse nihil.
Debita cum minimo constet reverentia civi,
Nullo Linigeros hactenus esse loco.
Nudipedes pictos Paulumque Petrumque
videri,

Inque Sacerdotes probra nefanda jaci.
Denique conferibi si Presbyterana juvaret,
Non fore majorem jurat in Orbe librum.
Talia verba facit, sanctæ nec temperat iræ,
Quo vacuum Templis vindicet ille decus.
Esto macte, precor, tali pietate: decebat
Præcipuum Sanctis asseruisse locum.
Lisque perorata est: non unus Presbyter,
Aule,

Regibus antistat Principibusque viris.

EPIGR. LXXXII.

Presbyter, Aule, sinat nullum se spernere: quare?
Legatum Domini se sciat esse Dei.
Moribus at juxta mensuram muneris omnem
Inpleat, et studeat digna Tonante loqui.

Kundgörelser.

Magistraten är wid handen gifwet, at ganska
få af loflige Borgerskapet och Stadens invånare
betalt erforderlige skatter och utskyllder för innewa-
ran-

rande år; ehuru trykte sedlar hwar och en tillfalte blif-
wet. Förden skul föranlåtes samme Magistrat, at
härmed alswarsamligen påminna och antyda loflige
Borgerskapet, så wäl som de flere af Stadens invå-
nare, at de til Casseurerne Adahl och Enander, uti
deras contoirs, ofswanberörde Krono- och Stads-
utskyllder alle söknedagar ifrån kläckan 9 til 12 före-
middagen, inom den 23 dennes, leswerera. I an-
nan händelse, och där någre sin skuldighet härutin-
nan efterlåta, komma desse utskyllder hos dem ge-
nom prompt execution at återtagas, jämte förhöj-
ning af 2 öre Silfwermynt uppå hwar daler, som
af Krono-utskyllderna kan innestå.

Borgmästare och Råd.

Som ganska få, enligt ofswannämde, och redan
den 1 dennes utfärdade kundgörelse, insunnet sig med
betalning, af Krono- och Stads-utskyllderna för
detta år: så nödgas man därrom än ytterligare er-
inra. Och som tiden redan är förbi, inom hvil-
ken skatterna bort utbetalas; så synes wara bäst,
at de skuldige nu skynda med lesweranserna, så
wida de wilja blifwa okrasde, och därhos slippa
2 öres afgiften.

På denne Stadens auktions-kammare, kom-
mer genom offentligt utrop at försäljas den 1
December, en soffå med masur-fötter; klädd med
rödt plys och grönt lärfts öfwerdrag, såsom och
stoppad med tagel.

Gifwes tillkänna, at en thekanna blifwet et par
mistänkte personer fräntagen, och qwarhållen hos
hökaren Kulling, hwarest ägaren kan anmäla sig.
Där

Däremot efterlyses en fin och föga sliten klädeskappa, gråhvit till färgen, och wederbörligen fördrad. Hon förlorades wid larsmess-tiden, och åstundas åter, sedan slask och hösteväder flera reser påmint ägaren om liden skada.

Utskällige af Stadens invånare, så wäl som resande, skulle gerna se, om någon skickelig person täktes anwätta et hederligt, och högstängelåget, wårds-hus, här i Staden. I widrig händelse nodgas större delen af dem, som ej hafwa egna hushåll, at antingen tilbringa hwar dag, som Catholiquerne fredagen, eller döma sig alt för ofta till en liten landsflyktighet utom Staden. Om någon fördenskul täckes benåget förekomma så mycken olägenhet, så lärar ej allena den ädle Magistraten med sit goda samtycke, utan ock en förlågen männi-sklighet, med all appetit och handräkning, upmuntra den nye gästgifwaren.

De som ej ännu inlöst och afhämtat sina böcker på auctionen efter afledne Slots-Pastoren Lindwall, täckes nästkommande måndag kläckan mellan 10 och 12 insinna sig i Dompropste-huset, då äfwen de återstående efter afledne Pastor Linds bok-auction torde afluta sina räkningar.

De som hafwa lediga senaps-flaskor, och wilja förytra dem mot penningar, eller annan valuta, som stiger up i näfan, täckas anmäla sig hos Handelsmannen, Herr Swen Friedrich Swensson.

Hos Herr Nittau finnas hnyligen inkomne bergstron nti trä och hundradetals.

Göteborgska Magasinet.

Lördagen, den 5 December 1761.

Slutet af påminnelser wid Underwisnings-werket och Barna-upfostran.

Mycken stränghet har ofta en aldeles widrig werkan, mot hwad som därmed påskyttas; och de hafwa ofta hatat lärdom all sin tid, som waret strängt upfostrade, i anseende til det tyranni, som brukades wid underwisningen. Det samma kan säas om alla försök, at implanta uti barnen goda seder genom en ostälig hårdhet; hwilken ofta föder af sig leda, och kommer dem, som Erasmus säger, at hata och lära dygd uppå samma tid. Således förekommer dygden dem, såsom någon ting af ringa wärde; ja, godt och ondt äro nu för nära tillsammans: så at, när de tänka på dygden, påminna de sig tillika den stränghet, som gemenligen åtföljer underwisningen; och det naturliga hatet, som människorne hafwa för stränghet, har således sit ursprung ifrån hellska dygden.